

**Міністерство освіти і науки України
Харківський національний педагогічний університет
імені Г. С. Сковороди**

До 300-річчя від дня народження Г. С. Сковороди

**ІННОВАЦІЇ В ПОЧАТКОВІЙ ОСВІТІ:
ДОСВІД, ВИКЛИКИ СЬОГОДЕННЯ,
ПЕРСПЕКТИВИ**

**Матеріали II науково-практичної інтернет-конференції
здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти
другого року навчання
факультету початкового навчання**

11 жовтня 2022 року

**Харків
2022**

*Рекомендовано до друку редакційно-видавничою радою
Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди
Протокол № 9 від 21 вересня 2022 р.*

Інновації в початковій освіті: досвід, виклики сьогодення, перспективи: матеріали II науково-практичної інтернет-конференції здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти другого року навчання факультету початкового навчання ХНПУ імені Г. С. Сковороди (11 жовтня 2022 р., м. Харків) / за заг. ред. д. пед. н., доц. В. В. Ушмарової. Харків : ХНПУ імені Г. С. Сковороди, 2022. 68 с.

Збірник містить матеріали конференції здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти другого року навчання факультету початкового навчання ХНПУ імені Г. С. Сковороди, присвячені актуальним проблемам початкової освіти. Розкриваються питання теорії та методики навчання і виховання у початковій школі, інноваційних підходів у роботі вчителя початкових класів, інклюзивного простору в освітньому процесі початкової школи, історико-педагогічних та компаративістських аспектів початкової освіти.

Для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти і викладачів закладів вищої освіти.

школярів

Кремєниця Анастасія Досвід реалізації педагогічної освіти батьків молодших школярів у сучасних умовах в Україні 51

Кузнєцова Наталія Досвід організації педагогічного партнерства школи і сучасної сім'ї 52

Садовнича Анастасія Організація педагогіки партнерства у процесі соціалізації молодших школярів 53

СЕКЦІЯ 5

РОЗВИТОК ОБДАРОВАНОЇ ДИТИНИ В ОСВІТНЬОМУ СЕРЕДОВИЩІ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ

Козорог Вероніка Поглиблене вивчення навчального матеріалу як основа розвитку обдарованості 54

Пашкова Марина Особливості організації психолого-педагогічного супроводу академічно обдарованих учнів 55

СЕКЦІЯ 6

ІСТОРИКО-ПЕДАГОГІЧНІ ТА КОМПАРАТИВІСТСЬКІ СТУДІЇ

Бережна Ольга Практична реалізація ідей А. Макаренка у сімейному вихованні 56

Борисовська Юлія Дидактика К.Д. Ушинського 57

Гасанова Гюльшад Джамал кизи Педагогічні ідеї Г. Ващенко в розбудові національної системи освіти 58

Демченко Наталія Народна педагогіка про формування працелюбства у дітей 59

Дрозд Юлія Досвід просвітницької діяльності Б. Грінченка 60

Мацишина Світлана Методи навчання читання в домашній освіті першої половини XIX ст. 61

Мирошнікова Ганна Практична реалізація ідей В. Сухомлинського щодо гуманістичного виховання молодших школярів 62

Навроцька Катерина Практична реалізація ідей В. Сухомлинського щодо вимог до особистості вчителя 63

Підгорна Тетяна Педагогічні погляди С. Русової щодо виховання особистості 64

Тер-Арсенян Наталія Підготовка вчителя початкових класів: погляд К.Д. Ушинського 65

Хоменко Юлія Цінності сімейного виховання у педагогічній спадщині А. Макаренка 66

Шведова Наталія С. І. Миропольський про роль просвітництва 67

Педагогічні погляди С. Русової щодо виховання особистості

Підгорна Тетяна

Науковий керівник – кандидат педагогічних наук, доцент Л.С. Філатова

Кожна історична епоха формує свої світогляди, норми поведінки, взаємини з іншими людьми, визначає пріоритети. Все, що оточує дитину, певною мірою її виховує та формує як особистість, закладає риси характеру. Саме на це й спрямована концепція виховання молоді, майбутнього громадянина і захисника України. Вирішення цих питань потребує детального дослідження минулого, розробки інноваційних технологій організації виховного процесу.

Вивченню життєвого, творчого шляху та спадщини С. Русової присвятили свої дослідження Г. Груць, І. Пінчук, Л. Гонюкова, О. Джус, Н. Маліновська, О. Пшеврацька, В. Сергєєва, О. Пеньковець, О. Таран, О. Фролова та ін.

Проблема виховання проходить наскрізно через всі педагогічні праці, погляди, висловлення С. Русової. За педагогом, виховання починається біля колискової, через казку, пісню, лічилку, байку, ігри, тобто через національні скарби. За визначенням С. Русової, саме в сім'ї починають формуватися перші моральні почуття: турбота, любов, ласка з боку батьків, згуртована та здорово сім'я, пошана до літніх членів родини. Приклад батьків стає тим джерелом, яке з годом виростає у любов та відданість до Батьківщини, до рідного краю, до свого народу.

Виховання учнів Софія Русова розглядала як безперервний закономірний процес, тобто кожний наступний етап настає після попереднього. Насамперед педагог наголошувала на абсолютній увазі до вікових та індивідуальних особливостей, національному характері, загальнолюдських цінностях та побудоване поза політикою. «Школа повинна стати тою ланкою, яка проводить дитину від вузько родинного виховання через дошкільний садок, ігрові майданчики в широко соціальний колектив і веде учня через національно-громадянське виховання до всесвіту».

Найважливішим у процесі виховання С. Русова виділяла власний приклад. Аналіз біографії педагога дозволив встановити хронологію подій того часу. 100 років тому, у 1922 року С. Русова змушена була емігрувати з УСРР. У листі до рідних вона писала: «Прощай, рідна, дорога Україно. Кидаю тебе з одним палким бажанням усі свої старі сили віддати на визволення Твого народу, щоб знову пишалася Ти й волею, і наукою, і багатством». Під час вимушеної еміграції, С. Русова отримала звістку про страшний голодомор, який відбувався на Україні. 15 лютого 1933 року Українська національної жіноча рада у Празі видала звертання до всіх народів і країн світу, щоб вони звернули увагу, відреагували на жахливу ситуацію. Жіноча рада звернулася до Міжнародної організації Червоний хрест. І підписала цю славетну й сміливу заяву голова Національної ради жінок України, професор Софія Русова.